

2006. FEBRUÁR

DERZSI HARSONA

- AVAGYAZORDÍTÓEGÉR -

- * KÉT SZÁL CYBERTYA
- * ÖVIDA A NAGYALLÉN
- * TISZADERZSI ÉLETTEMEK
- * 65 ÉVES OSZTÁLYTALÁKOZÓ

TISZADERZS KÖZSÉG LAPJA

KÉT SZÁL GYERTYA

Születésnapi megemlékezésre készülök. Községünk újsága, a Derzsi Harsona immár két éves. Ha elkészítjük ünnepi tortáját, már két szál gyertya világítja majd meg az ünnepiök arcát.

Kedves Harsona, avagyazordítóegér!

Én, aki életed eddig eltelt két évét mégiscsak végigkísértem, mondhatnám, hűséges csatlósod voltam, afféle Sancho Panza, csak azért igyekszem most ilyen vicceseket írni, hogy leplezzem meghatottsgomat, mely annak a tekintélyes élelkormának szól, amelyet megéltél. Most helyette fogok gondolkodni, mint mindegy az eddigi életed folyamán, és az elmúlt két év jelentősebb eseményeit felidézem hűséges olvasónak.

Az első és legfontosabb esemény a születésed napja, amelyről egy dokumentum, a születésed „zárójelentése” tanúsítodik.

A tetején az áll: Derzsi Harsona avagyazordítóegér. Alatta pedig, I. évfolyam. 1. szám.

Ha ez egy igazi „zárójelentés” lenne, a továbbiakban ezt olvashatnánk: a terhesség 4. hetében per vias naturales (azaz természetes úton) született. Korai cardiorcspiratorikus adaptációja zavartalan volt. Initális súlyesése nem állt meg, de az életre való készsége jó! Kitűnő általános állapotban Tiszaderzs község otthonaiba bocsátjuk.

A következő esemény az első születésnapod, a dokumentum pedig egy „iskolai bizonyítvány.” Itt dőlt el, hogy csak egy rövid kísérlet volt az életed, vagy településünk lakói megszerettek, szívükbe zártak, maguknak éreznek téged.

És megtörtént a csoda! Mert a falu lakóinak (a tantestületnek) véleménye: a második évfolyamba léphetsz. Gratulálunk, kedvcs rágcsáló!, gyors előmeneteledhez, büszkék vagyunk a szép bizonyítványodra.

Nincs más hátra, mint a mai nap, a második életéved ünnepnapja. Ezt különösebben nem kell dokumentálnunk, mindenki látnak, milyen újság lett belőled... De hát mit tegyünk, már megszoktunk, megszerettünk, így is jó leszel nekünk. Reméljük, hogy még jó pár évig hű vendég leszel településünk otthonaiban. Fiatal most már biztosan nem leszel többet, mert aki a harmadik életévében jár, az már egy komoly felnőtt újság.

Köszönjük neked, hogy megjelenéseidkor egy kicsit közelebb hozod egymáshoz, községünk polgárait. Ez még akkor is igaz, ha vannak közöttünk olyanok, aik nem szeretnek, sőt utálnak. De ők is olvasnak téged, mert mikor szídnak, hivatkoznak írásaidra, azaz ők is kiolvasanak az utolsó betűtől.

Nevedben pedig megköszönöm a falut irányító testületnek, hogy támogatta megszületésedet, és oddigi életedhez segítséget nyújtott. Reméljük, hogy még nagyon hosszu ideig így is lesz, és szép komoly életkort érhetsz meg. Talán még az is lehetséges lesz, hogy egy pár évig még én lehetek a szószóból, vagyis a szerkesztőd.

Kedves Derzsi Harsona avagyazordítóegér!

Kivánok most Neked további hosszú és tartalmas életet.

Isten éltessen sokig mindenkiünk örömrével!
Boldog születésnapot!

Kindli Tibor

A
HÍRLAPI KACSA
MUNKA KÖZBEN.

-HALLOTTA SZOMSZÉD,
HOGY MI TÖRTÉNT
A FALUBAN?

TARTALOM

- 2 KÉT SZÁL GYERTYA
Két éves a Harsona
- 4 A MAGYAR KULTÚRA NAPIJÁN
Gondolatok a magyar kultúráról
- 5 NŐNAP AZ IDŐSEK KÖZÖTT
Köszöntő az Idősek Otthonában
- 6 ÓVODA A NAGYALLÉN
D. Oláh János írása
- 8 BÚCSÚZUNK
Sáfrár Kornélia től búcsúzik a Harsona
- 9 EMLÉKEZÜNK
Farkas János halálának első évfordulója
- 10 TISZADERZSI ÉLETKÉPEK
A falu régi élete
- 12 BÚCSÚZIK A TÉL
Kindli Tibor írása
- 13 A FÖLD
Dobi István írása
- 14 35 ÉVES OSZTÁLYTALÁLKOZÓ
70-ben végzett diákok találkozója
- 15 ÜDVÖZLET A DRÁVA MELLŐL
Fekete László írása
- 16 NŐNAPI KÖSZÖNTŐ

CÍMLAP: AZ IDŐSEK OTTHONA

TISZADERZS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK LAPJA

III. évfolyam 1. szám
2006. február

KIADÓ: Polgármesteri Hivatal
5243. Tiszaderzs, Fő út 19.
Telefon: 06- 59/535 351
Fax: 06- 59/535 353
e-mail: phcrzs@axelero.hu

SZERKESZTŐ: Kindli Tibor
Telefon: 06- 70/3765441

HIRDETÉSFELVÉTEL:
5243. Tiszaderzs, Fő út 19.
Telefon: 06- 59/535 352

A lapot készítették:
Dr. Herédy Dezső,
Balogh Zsigmond,
Kindli Tibor

Megjelenik: évente hat alkalommal
Példányszám: 600 db

Tiszaderzs község Jász-Nagykun-Szolnok megye közel 1400 lelkeszűnlő települése a Tisza folyó bal partján, a Tisztó mellett található. A község régóttól rögtői ill. idézi az 1200-as évek időszakához kapcsolódó kerület, a benne lévő templomról is. Minden termézetkedvelő részére vonzó a Tisza-tó és a Cserköz-Holt-Tisza gázdag növény és állatvilágával.

Példrajzi elhalmozásokról adódóan mezőgazdasági és idegenforgalmi jellegű település. A legkedveltebb horgászhelyek a folyó tiszaderzsi szakaszán találhatók.

A MAGYAR KULTÚRA NAPJÁN

Révai Miklós, nyelvtudományunk alepítője, amikor 1802-ben elfoglalta katedráját a pesti egyetemen, becsezdőt azzal kezette, hogy: „Uram nem tudunk magyarni!”

Kétaszt és négy esztendeje hangsolt el ez a mondás, nemzeti öntudatunkra übrodásunk hajnalán. Azonban, végigtekintve azt az utat, amelyet a magyar kultúra az óta bejárt, hatálmas eredményeket láthatunk.

Ha a magyar kultúra napján arra a kérdésre szeretnénk választ kapni, hogy mi is lenne a „magyar kultúra”, nehéz lenne a válasz, egy szóval pedig még sem lehetne haláruszt.

Minden közösségi kultúráját az határozza meg, milyen értékeket követ: mit gondol az élet nagy kérdéseiről, életről és halálról, családról és gyermekről, egyénről és közösségről, örömről és bánnatról, a gyászról. Mit gondol figyelemről és figyelemről, erőről és gyengéről, barátról és vendégről.

De a kultúrát nemcsak maguk az értékek, hanem a hozzájuk vezető út is meghatározza. Vagyik például a szórakozást. A közös ünnepek fontos dolog az életünkben, de hogy miként valósíthat meg, annak száz útja lehet.

A kultúra egy közösségi életének fontos része, az elefánt énekes dölgük megheresések útja. A nemzetünket felépítő közösségeket, legyenek bármilyenek: családok, baráti társaságok, kulturális-, gazdasági-, egyházközösségek, összekötő néhány alapvető dolog. Ilyen az anyanyelv, a közös műlt, a közös hagyomány, egyszerűen a magyar kultúra.

Ám csak akkor ismerhetjük meg a saját kultúráinkat, ha nem zárjuk be a fulunkat, és nem fedjük el szemünköt mindenről, amit a szomszédaink, a valamik érő emberek beazéljék bármilyen nyelvet, azifmazzanak bármilyen fajból értéknélkül.

Fontos, hogy mindenig és mindenütt tisztelettel viselkedjünk minden iránt, ami szép, jó és igaz. Valaki akkor lehet nyitott más kultúráira, ha ismeli a saját értékeit. Ha szeretem édesanyámat, megértem, hogy másnak miért

fontos az ővel! Ha szeretem Petőfit, megértem, hogy másnak miért fontos az ő nemzetikultúja, írja! Ugyanakkor örökösmink kell a saját kultúrának felett, hiszen lehetőségünk és tehetségünk szerint nemosak kötelezőlegünk gyarapítani, de mi magunk is gazdagabbak és boldogabbak leszünk általa.

Ha valaki 2006-ban azt mondandá: „Uram nem tudunk magyarni!”, furcsán néznénk rá. Pedig fel kell, hogy merüljön benünk a kérdés: valami mi hiányzik?

Vajon érjük-e a székelydombi erőtemplom vörögségi, a hászsongárdi temetőben lebonyolított, kidölt keresztet, a cíkszentimrei kereszthalom napozó rovarokat?

Vajon érjük-e az ott élők szavát, sorsát, gondolatait? Érjük-e mindenkit, ami számlára érték volt? Es ha nekünk nem értek ez, ami nekik az volt, tudjuk-e miéri lehet fontos számlára az, ha egyáltalán megérjük őket?

Ezeket a kérdéseket ír érdemes átgondolnunk, amikor a magyar kultúráról gondolkodunk.

Végezetül gráf Teleki Pál, Magyarorság mártir miniszterelnökének szavait idézem, amelyek napjainkban különösen aktuálnak tűnnék:

„Ha mi nem tartjuk meg magunk minvoltát, a magunk lelkiségét, a nemzetnek a maga minvoltáról valott felfogását, amely itt ezen a helyén a világunk, ebben az időben és térbeli tűben az egyedüli lehető, földrajzilag és népileg adott, abban az esetben megszűnik a nemzet Európának egyik nemzete, alkotóeleme lenni. Akkor emberrel lezűlnék csak, porzsemek, széjjelbuhunk, és soha többé felismerhetők nem leszünk.”

Nos, exárt van szükségeink arra, hogy itt, Tiszadicszen is foglalkozzunk a magunk dolgaival, országos nagy dolgozatokkal, és a minden érintő kicsikkel. Ezért lenne szükségünk sok-sok kulturális rendezvényre, iskolásaink táncezői játéka, az asszonyok körusára: az ünnepéinkre.

Kindli Tibor

NÓNAP AZ IDŐSEK KÖZÖTT

„Nőnap alkalmából szeretettel köszöntjük
titéket

Kik az élet viharában is velünk vagytok
színtelen.

Talán nem is tudunk mindenöt megköszönni,
De szívünk tündök mindezért szeretni.
Köszönet és bála nektek mindenért,
A Jézus áldása szílljon rátok mindenért. „

Az idei év első nagyobb ünnepé március 8-a, nőnap. Ebből az alkalomból rendezett intézményünk ünnepséget. Polgármester Úr nagy szeretettel köszöntötte a résztvevőket.

Szívhez szóló köszöntője könnyeket csalt az idősek szemébe. E szép meghitt szavak a múlt emlékeit keltették életre. Gondolatban újra átélték az elnémult március nyaladikákat. A régi szép idők, a boldog család, a gyermekek nevetésének emléke nem maradt nyom nélkül a szemekben. A köszöntő és a versek után Polgármester Úr személyesen adta át szeretete, tisztelete jeléül a virágokat. A süternény és ülőtű elfogyasztása mellett bocsálgatással töltötték el az időt. Az ünnepségünkön elszavalt versből idézve a szeretettel köszöntjük a községünkben élő lányokat, asszonyokat.

Juhász Annamária

ÓVODA A NAGYALLÉN

RÉSZLET 2.

Ó éves lehettem, amikor kanyaróba estem. Akkor éppen a Péntek nagyapámék házában laktunk. Derzsen akkor még nem volt orvos, ezért Abádról járt át Dr. Kiss Péter, aki hárrom hétre lezáratta a családot, schoya nem lehetett memni. Semmi játszási lehetőség nem volt részemre, de volt egy nagy előnyöm a többi gyerekkel szemben az, hogy nekünk már akkor volt detektoros rádióink, melyet édesapám készített, és ugyanis egy exzmester volt. Így tehát fülkagylóval, de hallgathattam a rádiót kedvencre. Mindemlétem édesapám exzmester volt, így mondták a falubeliek is, a kerekesrőkktől a szövőbordáig, a tortától az óráig, a rádiótól a csipkeverő óráig és még sok minden más megcsinált, de főleg a farmunkat szerette.

Akkor még a rádiónak a csodájára jártak. Nem akarták elhinni, hogy amit Budapestön mondta, azt itt Derzsen lehetett hallani. Később több hallgatóval szerette fel édesapám, így egyszerre többen is hallgathattuk. 1933-ban gráf Apponyi Albert temetését már hangszórós rádió hallgattuk.

Szülein 1931-ben, 900 Pengőért megvették a Gőz Miklós-féle házat a Fő úton. Akkor még ott nem volt kövesít, de öröklött neki, mert a mi házunk volt.

Visszatérve a rádióhoz, el kell mondaniom, hogy a rádió miatt egy igen furcsa balesetbe keveredtem. Édesapám készített részenkre egy kis kétkerékű kocsit. Fa keréke volt, ezért nagyon zörgött. Egyik délután elindultam vele Oláh nagyapárnálhoz, a Balogh Dani bácsi kocsmájához, illetve a kuglipálya mellett mentem el mikor meghallottam, hogy a teraszson szól a rádió. Én nem csak hallam akartam, hanem látni is, ezért az egyik repedésen bedugtam az orrom. Dani bácsimnak volt egy fekete kutyája a Bársony, aki edaszaladt és megharapta az orrom. Ordítva szálladtam hazaig. Édesanyám, aki éppen

mázolt, úgy, ahogy volt, szaladt velem Karsai doktorhoz, akinek a rendelőjében Török Gyulaékk alsó épületében volt. Amikor a doktor meglátott, édesanyám meg elmondta, hogy mi történt, jét nevetett, belekente az orom jódjal, és haza engedett. Semmi bajom nem lett.

Egyébként nagyon szerettem Oláh nagyapámunkát lenni, sokszor hármonikájával napig is ott voltam. Azért szerettem ott lenni, mert a környéken sok gyerek volt és lehetett velük játszani. Killőnösen tavassal, amikor már zöldült a fű a vályogvető gödrök között. Ha 5-6 gyerek összejött, métáztunk. Ez egy igen jó testedző játék volt, gyorsan kololt bennne mozogni. A sok vályogvető gödör között volt egy nagycímerjedéssel és mély, mikor nyíron nagy zápor volt a végig a falum, sok viz gyűlt össze bennne és lehetett fürödni. Ez volt a fürdőmedencék, ide jártunk fürödni a cigánygyerekekkel. A Kuju meg a Kárfászt tanított megfűszni, ök voltak az edzőim. Ezekért a fürdőzésekért minden esetben kikaptam édesanyámtól, vesszővel elvert a

lábam szárát, amikor ellenére másnap már újra fürödtem. Nyári estéken, mikor a cigányoknak járóolvák volt, daloltak, táncoltak, volt, amikor összejövökök. Sok esetben lementünk Oláh Pista bátyámmal a cigánytelepre és lesük őket. A legérdekesebb az volt, amikor egymásnak robantak ásóval, kispával. Már-már úgy látszott agyonlúli egymást, de még csak meg sem karcoltak egymást.

Egyébként majdnem minden cigány ismert, de főleg az idősebbjei: Mátyus bácsi, Juli néni, Ága. Ugyanis kivétel nélkül minden bagózott, még a gyerekek is. Az egyik Bartókci gyereköt szárt neveztek Olájmak, mert legjobban ö tudta kimondani, hogy oláh. Ó volt a bagó beszerzője.

Oláh nagyapám pipázott, és a pipában visszamaradt égetlen dohányt gyufásdobozban összegyűjtötte, majd eladtta a cigányoknak. Úgy jártak hozzájuk, mint a boltiba. Ha náluk vartózkodtam, én voltam a bolti eladó. Egy doboz bagó ára 4 fillér volt, de ha csak érté liaszlat, dercet. A derce a megfrölt bőszakorpa előtti termék volt. Nagyapámék ezt a malacnak adták, de volt, aki a kenyérbe tette. Kenyérliszttel összekerverték és megfűsték. Nagyon szerettem a tejöt, szernyeás voltam, mert mindenöt nagyajtólmánynak volt tehenük, ezért jó éttem. Mindent készítettek a tejből: túrót, tejfelt, vajat.

Polyák nagyapám igen babonás volt, ezért amikor a tehenük megellett, igyekezett minél több helyre adni abból a gyenge tejből, amit kifejés után felforralt, az összemérte és „gurásza” lett belőle. A népi hiedelem azt tartotta, hogy minél többen esznak belőle, annál több tejöt ad a tehen.

(Folytatás a következő oldalon)

ÓVODA A NAGYALLÉN (Az előző oldal folytatása)

Ha már a babonánál tartok, el kell mondaniom azt, amit a szülőcímől hallottam. Amikor összekerültök Oláh nagyanyámknál laktak, én ott születem, és ahogy mondtaik egy éves koromig igen nyilgős voltam. Akkor még úgy volt, mint Csekonai „Debrecenben mindenki őrves” című írásában, hogy igen minden üregasazony tudott valamit javasolni a különböző bajokra, egyben a gyógymódot is megmondta. Általában a szemmel verés volt a sláger Ráfogták, hogy megverték szemmel. Nem gyógyított meg a köldökönre tett vöröshagyma sem.

Ez után került sor arra, hogy szüleim elvittek Tiszareffira, őrves Tóth Péterhez, aki kuruzzló volt, és aki végül megállapította, hogy „a gyerkeket megverték szemmel.” Egyben elmondták a gyógymódot: öregember lenyírt baját kellett babrosta alatt meggyújtani, engejen a füstre tartani, és aki e művelet alatt jön a házhoz, az vert meg szemmel.

Oláh nagyapám egy réz buzogányaival állt a kapu mögé, azzal a szándékkal, hogy aki bejön azt agyonüti. Nem is sokat kellett várni, mert valóban jött valaki, mégpedig a nagyanyám testvérének a felesége, Szabenyi Ángyunk, de nagyapám nem fitőtte agyon. Én meg ez alatt meg akartam fulladni a füstben. Így és hasonló módon kuruzzoltak egy éves koromig, amikor is végleg elmúlt a nyárafagyásom.

Az említett sárgaréz buzogányval kapcsolatban el kell mondaniom, hogy Oláh nagyapám a század elején „konstáber” volt és ez volt a fegyverük. Kettek voltak a faluban „konstáberek” és az éjjelbörök szerepével töltötték be. Természetesen fizetést is kaptak az előljárdságról. Gyermekkoromban sokat nézegettettem azt a fényképet, ahol nagyapám teljes harci díszbén van lefényképezve. Magastestű kalap, mellette árvályuhaj, stílus pitykés lajbi és csizma, na és a foggyor, a buzogány.

Nem csak Polyák nagyanyám volt babonás, még sokan mások is hitték bennő. Ezért csaknem minden háznál megtalálható volt az abádi vásárban vett álmoskönyv.

Elég olcsón hozzá lehetett jutni, Polyák nagyanyáméknak is volt. Sokat olvasgattam, amikor már tudtam olvasni, még egy-két álmofejtés ma is csengeti jut. Pöldög: halottal álmodni = cső lesz, zavaros vizben járni = betegség, dohánnyal álmodni = levelet kapasz.

Ily az álmoskönyv a kompá sarokban állt, egy régi kopott bibliával, meg az évi kalendáriummal. Ez volt a teljes könyvtár. A kalendárium nem csak a napokat mutatta, hanem ebbe volt bejegyezve az, hogy mikor búgó a disznó, mikor élik a lebén, mikor kel a osirke. Arra is jó volt, hogy kinézték belőle azt, hogy a kacsát úgy ütessék meg, nehogys rág jegyében keljen, mert akkor tépik egymásról a tollat. Vagy ha nyáron sokszig nem volt eső, megnézték mikor lesz újholt, és azzal vigasztaálták magukat, hogy újholtkor lesz cső, de csak akkor, ha lefölő áll a csúcsa. Járt ugyan egy tízág a „Vasárnapi”. Ezt olvasgatták tűli estéken, amikor behúzódottak a kemence mellé. Nem volt szabad a lámpát meggyújtani, csak a kismézes égett, ezen nem volt üveg, csak a láng világított, na meg izomnyatosan füstölt, de beazélgetni lehetett mellette, no meg pipázni. (Már akkor is volt energiakardosság!) Később aztán meggyújtották a lámpát, amelynél már lehetett olvasni is, meg kártyázni, fogni. Nagyon szeretterem hallgatni, amikor Pista bátyám az újságból hangosan olvasott. Majdnem minden estén játszik hozzánk tanystári, akit nagy általáttal hallgatták az olvasót. Nem kis esemény volt alkoriiban a biatorbágyi viadukt felrobbantása. Matuska Szilveszter nevét mindenki megismerte, betekig foglalkozott vele a sajtó. Az újságokban rendszerint volt feljelölt regény (ez volt a pomyvarregény), ezeket kivágta az újságból, összevarrták, és ezeken bejárta a falut. Általában a betyárokrol szólt.

Politizálni soha nem hallottam sem szülleimet, sem nagyszülleimet. Nem is értehető, de nem is volt rá idejük. Iskolába nem szerectem járni, talán ezért már a kezdetet sem jól alakult.

*Derzsi Oláh János
(a következő újságban folytatjuk)*

„Az ő szíve pihen, a miénk vérzik,
A fájdalmat csak az élők érzik.
Hiába hullott rám a föld nehéz güröngye
Emléked szívünkben megmarad
Örökre,
Fájó szívünk fel-felzokog érted,
Örökké szeretünk és nem feledünk
Téged.”

Hálás szívvel
mondunk köszönetet
mindazoknak a rokonoknak,
barátoknak, ismerősöknek, akik

SÁFÁR KORNÉLIA NELLI

temetésén részt vettek, sírjára
a kegyelet virágait elhelyezték és
fájdalmunkban osztottak.

- a gyászoló család -

BÚCSÚZUNK

EMLÉKEZÜNK

Fájó szívvvel gondolunk rá,
hogy egy évvel ezelőtt,
2005. február 2-án,

FARKAS JÁNOS,

életének 44. évében elhunyt.
Köszönetet mondunk mindenazonaknak,
akik utolsó útjára elköszöntötték,
sírjára virágot, koszorút helyeztek.

Halálának első évfordulóján,
soha el nem működő fájdalommal
emlékezünk rá.

**SZERETŐ FELESÉGE,
EGYETLEN LÁNYA MARIANN,
ÉS ROKONSÁGA**

TISZADERZSI ÉLETKÉPEK

A Harsona decembeli számában kértem településünk polgárait, hogy vegyék elő fényképeikkel teli dobozaikat a szekrények művéből. Ha találnak közöttük a falu lakóit, érdékkessebb cselenyecket bemutató képeket, engedjék meg, hogy számítógépen rögzíthessem és a Derzsi Harsonában, megjelentethessem őket.

Hárman már megtették.

Az elmúlt bő egy hónap alatt már három kedves embertől kaptam fényképeket, amelyek a falu

műltját, a tiszaderzsi embereket mutatják be. Csalálatosan szép, és érdekes fényképek. Képzőművésznek nekik, hogy segítségemre siettek, és mostanra már összegyűlt annyi, szébbnél szébb fotó, hogy az áprilisban megjelenő újságban már elkezdhetem a képek bemutatását. Előzetesként, most bemutatok pár fényképet, melyek alapján elközelhetik, hogy milyen érdekes és szép a többi is.

(A következő oldalon folytatódik)

TISZADERZS FÉNYKÉPALBUMA (Az előző oldal folytatása)

Elárulom Önknek, hogy mikor megláttam Papp Lászlónétől (Eszükétől) kapott fényképet, rajta a tizenkettő elbűvölően szép és csinos hölggyel, két gondolat jutott az eszembe.

Az első, hogy:

- Hej, de bűszkék lehettek az akkoriban területi fiatalemberek, hogy ilyen szépek voltak a falubeli lányok.

A másik, hogy:

- Ha a kép alá odairám, hogy a 2006. évi „Tiszatő Szépe” verseny, döntője jutott, tizenköt résztvevője, csak úgy tödültnának az emberek az abádszalóki rendezvényre, hiszen tizenkettő, ilyen szép hölggyel, nem látták a mai világ.

Szóval, mégis csak sikertört. Hogy mi? Elmondom.

Először kértem, hogy írjanak finom recepteket, helyi különlegességeket, amit szüleiktől, nagyszüleiktől tanultak.

Majd kértem, hogy meséljenek a falu elmúlt

életéről, meséljenek érdekes történeteket, melyeket lejegyzek és a „rágcsálóban” megjelenítek.

Legutóbb arra kértem Önköt, hogy küldjenek fényképeket a falu életéről. Megmondom őszintén, nem bíztam benne, hogy kapok is. Hogy mit? Mert az eddig kérésimre semmi reagálás nem történt.

Demonstigen!

A mostani újságunkban a 15. oldalon található az első írás, mely községünk elmúlt eseményeiről ad tájékoztatást, és nem Oláh Jani bácsi írta. A 10. és 11. oldalakon pedig a kapott fényképekből mutathatunk be egy kis előzetest.

Igen, bemutathatunk és, hogy ez sikerült, abban nagy érdelem van Fazekasné Lévai Erzsébetnek, aki segítségeire volt a fényképek elkészítésében.

Mindenkinnek előre köszönöm, akik majd ezután lesznek a Harsona segítségére, és a tulajdonukban lévő szép fényképekkel, receptekkel, történetekkel bővíteni gyljtémányunkat.

Köszönöm,

Kindl Tibor

BÚCSÚZIK A TÉL

Húvós szél szelad végig a fűtő utcaim. Pontos, mindenki által már várthirekkel hozott:

-Beteg, nagyon beteg a télen.

Nappal már alig látni, csak éjszaka meg hajnalban járkál. Olyan, mint a beteg ember. A nappali végig azondukkája, de ha besötétedik, papucson húz és teáz-vezet a lakásban, hogy ne legyen olyan mélységesen nyomasztó a szend, míg talán a betegség újabb támásának is kívánta így, ha mosolykál a lakkában. Mert a betegség olyan, mint a télen: az éjszaka lepte alatt, a nagy csöndben és sötéten támás. Reggelre megszelidül, szébbik oldalát mutatja.

Búcsúzik a télen.

Olyan, mint a haldokló, dísgazdag ember, mindenki a halálára vár.

A télen ezt nagyon jól tudja. Ezért minden erőjét összesszéve búcsúzik, de csak ejtel. Öregemben, fáradtan járja az erőt, mezőt, falvakat. Nyomában, hajnalra befagyunk a tócsák, dér lepi el a fákot, házszélket, kerítéselket. De ezzel már nem fogalkozik annak. A felkelő nap sugarai ügyes fejelnyuszják a jegat, a fák lerázak magánról a télen által „ajándékai”.

Már semki sem tömörök az öregemberrel. Minél? Úgyis meghal...

Breje és halálma teljében mindenki a kegyell kereste. Segítő társai, a nap: aki becsukta szemeit, hogy ne legye önkere hóból készült ruháját, a szél: ki minden cselekedetét csipke, függes leheletével támogatta, a felhők: kik parancsára jégesővel, havassával segítették, most komiszabodnak az öreggel. Olyanok, mint az emberek. Jól tudják, hogy a beteg, haldokló ember már nem árthat és nem is, segíthet senkit. Megvető píllantást vettek megőrt, fáradt testére, köszönését nem fogadják.

Pedig a bácaiság öreg télen nem hálátlam. Mennyi kedves élményt nyújtott a téli sportokat kedvelőnek. Milyen csodálatos febér ruhába öltözött a természetet. Milyen odaadó gondolkodással védte meg, az összel kikelt gabonatáblákat, mikor meleg hó paplant fedtet rájuk. És mágiai körözött neki senki.

Én tisztem, szeretem és köszönnök neki!

Mert nem szeretem, ha a megszelidült, az elmulásra készülőre, az ifjú tavaax, erőjét fitogtatva, a gyors

Búcsúzásra kényezterti.

És nem szeretem az ifjú emberek közi szokat, akik píllanatnyi hatállyukban dölyfösködnek, játszák a mindenbő, erős, szinte zsarnokként viselkedő korozályt, kik lentéb az álmalommal tekintenek az ülőkre, az idősebbekre, vagyis az öregekre.

De élelkörömből, az elintírt életem tapasztalataiból tudom, hogy egyazar csest és szomorú lesz mindenki. Elsőtt és szomorú lesz az a mai fiatal is, aki megéri azt a kort, amit megélték szülei, nagyszülei.

És tudom, hogy a komény tekintet: egyazar alázatos és rövidkebb lesz.

Tudom, hogy az edzett test: egyszer fáradt és megfáradt lesz. És tudom, hogy a parancsoló nagy hang: egyszer lágy, esendő és körök lesz.

Tudom, hogy a komény ököl: egyszer környűjtő, reakcióhoz törül lesz.

És tudom, hogy az öntudatos, segítséget, tanácsot ad nem fogadó, az öregelhetetlenés, megalázó fiatalból: egyszer a fiatalok szerepére, megártására vágyó, esendő öregember lesz.

Mert az öregembernek, ha tűnek is hívják, igaz, hogy nincsen ökle, de van szereletei, bírói szerepe nyújtó meleg szíve, almegárdi tisztelje.

Kedves fiatalok, a resekkelő tengerét is nyújthat nektek segítséget, adjátok meg neki a tiszteletet, mert egyszer nektek is, a komény ökölökkel átváltozik, segítségre szoruló, reakcióhoz, simogató lágy tengerére.

Mert egyszer mindenki megöregzik, el kell búcsúznia, át kell adni a helyét másoknak, mint ahogy a télnek is át kell adnia helyét a tavasznak.

Kedves megfáradt, öreg Télen!

Most búcsúzunk Téled, és várunk a tavaszat. Jövőre helyedbe lép egy újabb télen, mint ahogy a mai öreg emberek helyébe újakkal léptek.

Ez így van rendjén, mert ez a természet törvénye, hogy aki fiatal, abból egyszer kedves, szonyos, szeretetre átes öregember lesz, aki kedves öregemberből csnik.

És, hogy milyen emlék, szép vagy rossz, azt az ember életében végezvitt cselekedetei határozzák meg.

Kinderi Tibor

A FÖLD

A két öreg lelkükben készülődött. Télvíz idején a tyúkokkal felmezesek. Az üresszáraz pár mezeselt visszatérítőtől a tiszra, majd leküzd a párós ágyról a takarót, amit még a stativnappal hozott, előkörülcsen összehajtotta, majd letette róla, abová már 57 éve mindig. Asszimás teste lassan, néhaen morzgott. Szíldó lány körülbelül dolgozott a földeken, előbb az uraltságban, háború után a sajtónál, majd a TSZ-ben. Néhány leányt bejárta a hatalmas területeken, ahol békájával. Az ember magas, szilvás, napozik, a 81. telét érte meg. A mai nap is reggeltől kezd a hirtet.

- Hallo, mán csak nem égy megy a munka, mint eszolt. Most hármasnapra kett feláva a kert, azelőtt három óra alatt kihangsítottam,

- Hát, bizony megvárultunk! Ez előtt még kicsivel hordtam a légeban a húzóműköt. Mondtam én akkor, majd jó lenne még ez az erő - szólt az asszony, miközben az uta felpárnáját lehangolta, feltermeszve szerecet, mint a várnyomásnak is bej volt.

Az öregember rátártott a kapcsáját a spartelt kifényesedett rödjére, kitöltötte a kancsóból a maradványbort egy decia pohárba. Soha nem írott egyszerre többet. Szertartásosan a villany felé törte, egy pár pillanatig gyümölyüröködött a csillag vörös részén. Saját terméje, jó volt az évjárat.

Becsléseknek mindekettem a dumávalá. A söréltben csak az öreg

velkeretetegéshez hozzá. A kályha ajtóréstén kisztörök fénny

mesebeli figuraírrajzot a plafonra.

- Hallo, apjuk, én nem gondolok, elég mór nekünk, ami van,

se kicsi, se nagy, majd elszárlik valahogy ebből a kis

nyugdíjból, figyelmes semmi használ a földből. Én azt találtam

ki, adjuk el ezt a 300 köröntől a Villongón. Én már nem tudok ki járni.

Az öregember nem válaszolt, de tudta, igaza van az asszonynak.

Tudomásul kell venni a tragédiathatatlant, eljárt az idő felettől.

Az asszony nem látta, de ércséte a párján, az nyeli kezére

könnyét, pedig kevés ember volt, sőtsem kette sincs.

Másnap, nagy ükön-bükön betűnkkel raktára egy ikonáspas: „Majd 800 köröntől a Villongón, fűszerkődő; Kerepes Mihálynál.” Majd kiazogálta a csarnokhoz. Akadt is vevő a földre, hisz köszöndött volti, hogy az úgy volt gondozva, ahogyan a nagyleányvában elő van írva.

Hamar, gyorsan meg is egyeztek a vevővel, jobb a keserűségen mielőbb töl lenni. Az öregember kiemelte a hajnal a volt földjén. Még azonra is, hogy télvíz idején nem jár ember a határban, csak aki tilosban jár, fát lopni, vagy

vadászni. (gy hét csal a legalább öt óra volt a társaság, mert zavarták egymást. Nem is a fekete barátokat lesi az öreg, deik óta, hanem a fiatalokat, a pacsirtát nézte, aki régóta nincs továbbzárta.) Az aranyhó bázalkászt, minthogy leterülték. A felcsige aggódva figyele, hogy párja napról napra össze felemegy. Tudta jój, hogy miért nem fizik a krumpliumackó. Egyik este, ahogy csal a gödöllői teste birta, loholt haza az öregasszony.

- Előlünk, merre vagy? kiáltott be a hárfa.

Az öregember simán tilta, a kályha előtt pliszálta a rözet, úgy horkantott hátra kelletlenül:

- Namiaz?

- Képzelj mán, a Taskonyiék 1600 köröntől függve eladó, mondta a Békési cibb.

- Hát ott mit csináljak vele? Itzében a kályha jól beszakítja, mert megpróbált belülről valsani, mint az első bálozó lányban a szírelből bálon, mikor az első legény a bánya kárt.

- Mán csal azért mondnom, nem lelk megnézni?

- El másra címire erősítések oco, megnevezhetjük ippenn.

Az öreg, mint egy suttyó legény, aki a konyhához készül, törökba magára hajpta az itaszpló gumiát, mint hogy ilyen fontos ügyben még nem lehet húzókában intérkendni.

Karon fogya indultak Taskonyiék felé. Utoljára az esküvőjükön, a templomból kijövet mentek karon fogva.

Hál! Istennek othán volt a geze. Éjjel körül járhatott az idő, mire meggyeztek. Kázigkásai pecsételtek. Közben az asszonyok a szarka bázárban, ásztörve várak, hogy az emberek dílláris jussanak. Paplát nem írtak, de erkében a kormoly ügyekben az adott szé, a kérfigás többet ért, mint a hétpecsétes írás. Az írka-fürkő az ügyvéd dolga lesz.

A két öreg hazafelé menek várában előiskurálta egymásat.

Ötthon fáradsan élőnre hajtották fejüköt, az öregember még a deci hert is alfelejtette megmondani. Ahogy a fejét lehajtotta, rögtön elhaladt. Két lóval álmodott, ahogy ballagtek az eke előtt, embertink meg a hajtásáról a nyakába almaztva, meztiliti ballagott az eke mögött. A friss, jó szegfű törvész föld básonyosan simogatta talpát, ahogy a szörötő anya simogatja gyermekét. Tavaszi esővel álmodott, ami kicsalja a földből az elvetett magot, hajmali barnastall álmodott, ami

igazgyöngyként csillogott a kis bázalevelekben, a földdel álmodott, ami soha-soha nem csalna meg, amit csak agyféléképpen lehet szerezni, a szemfedőig, mert ahogyan írva vagyon, amig ember éla a földön, nem műlik elvétés, a vezetés.

Dobó István

35 ÉVES OSZTÁLYTALÁKOZÓ

1970... De rég is volt 35 éve hagyta el az Általános iskola padjait ez az osztály. A fahubelicket kívéve vannak olyan osztálytársak, akik azóta nem hallottak a többiekről... Így vették fel az ötletet, hogy szervezzük osztálytalálkozót. A szervezés nem ment simán, volt olyan tüszőrő, aki után még nyomozni is kellett. Sajnos volt olyan osztálytárs is, akit nem alkérített utolérni. De azért a többségben ált a kíváncsiság, hogy megtudja, mi is történt azután a 35 év alatt...

Már pénzeken zajlottak az előkészületek, de a jöva csak szombaton kezdődött... Kerti étterem, majd felléptek a tanítóiak a találkozónra. A 16. számú av. aula volt, itt volt lehatásos a társságnak beszélgetni, massolni, meg perze veszettetni, de ecről majd később... A találkozó három órákor kezdődött, folyamatosan érkeztek az ismeretlen-ismertők, és folyamatosan csak azt lehetett hallani: "De sokat változott!" vagy éppen: „Sennyeztem, változott!"

Az első ünnepségi megnyitott pillanatok után bevonult az osztály a tantermiabc, aból mindenki elfoglalta volna régi helyét, de sajnos azóta a padok (és egyben a diákok) leletszámra (ja) lecsökkent. Szóval kiülve, ki állva élte meg a rendkívüli osztályfönnöki óráit, ami szakács szociális jelentéssel kapcsolódott: „az osztály létszáma: 43, jelen van: 17 fő, elhunyt: 5 fő, betegség miatt távol: 3 fő, 17-en pedig nem jelentek vissza!“ Perze nem 17 ember jelent meg, mivel a többség hozta magával Élete Párfáját. Az osztályszám kb. 40 ember.

Az első szavakat Oláh Vince osztályfőnök intette a diákokhoz, köszöntött mindenkit, majd egypéces néma csatáddal, egy-egy mécses kegyelmi fényében megemlékezett elhunyt tanároinkról és diákokról. Ezután névcsokolvasás következett, minden felelősítőtől diákok előműdötte, mi történt vele azóta. Házasság, gyerek(ek), karrier, boldogság és előző hasonló szavakat hallottunk. Soha minden beszélőnélük körben jókai derültünk a régi történetekben, amelyek mintha ki nem apadharatlan forrásakról törtek volna el, csak jöttek a jobbrol jobb meccsek a szidásokról, roszazalakdásokról... (még a „santa“ Bárány Rezsőre is emlékezett mindenki)

Lassan megélezett a kis társság, így kivonultunk az utolsó, ahol terített asztalról várt bárminden. A visszafelé szorulásnak

készüléket mondani Sebestyén Jánosnak és Tóth Istvánnak, ugyanis az őkötük munkája volt az a menüci étel, ami a tányérunkba került. (Marhaaprásolt, füst burgonya, savanyú uborka.) Vacsora után előkerülték a résztmények, amire azután halász köszönet mindenkinél, aki időt és energiát szánt a sütőre. Virággal és egy üveg borral köszönlük meg tanárokknak a nevelést, a tudást, amit ha néha nehézen is, de a fejlődéshez vonta. Kisebb társságok verbenválásuktól, és látni lehetett az emberek arcán az örömöt, néha a döbbencsütöt, hisz azakadályosul szűküdték egy másra elterítettük ránakeltetést. Elkezdtük a korábbi osztálykép is, amiről sajnos Sebestyén János hiányzik, mivel neki haza kellett utaznia, mert műszap dolgozott. Az életképzőjük itt is odal

Egyes részeken fölöslegesített a muzsika, és a táncosabb lábúak már rognák is... (Megjegyzem, a kezdeti időben nem voltak sosem.) Rövid idő múlva szomban oldódott a hangulat, és egyre több ember érezte úgy, ideje mulasztai 9-11 óra között a tanárok. Oláh Vince kivételevel elhagyta az iskulát, úgy döntötték, hagyják a diákokat tombolni. Szép az idő, ezután nagyon jó hangulat kerkezett, bár a technika örököse közhözszölt elhallgatotta „zenegépeim”...

Szerencsére megbíbortunk támaddat, jobban mondván Balogh Gáborneknak, aki felosztával autóba pihant, hazaszürgődött, majd visszatért egy visszarmásnál, mivel hala hajnalig mutatott a társság.

Emlékeimre hagyatkozva nem volt olyan diákok, aki egy-két nőtől részéig ne perelte volna tárcaját. Perze voltak, akiknek minden nap még lábra állni is nehéz volt, mert rungyosra töröltek a halpukat. Az eresz el a hajún, dühön-dühön hajnalban nehézen éri véget. Házom óta, fél negy körül is felkészítésekkel tárcaoltak a körülöttek, bár ekkor már mindenki tűrő lott a fáradság. Lassan hazaszállítottunk, szívünk eszereulásig megtelt (kinek jó-kinek rossz) emlékekkel.

Az hiszem, nyugodtan kijelenthetem: Felelhetetlen elnöky volt mindenkiünk számára, és reméllek: 5 év múlva újra találkozunk!!

Ül:

Ezután szereztük ki előzetet mondani az Általános Iskola minden dolgozójának, az Idősek Otthona dolgozójának a segítséget, nélküük, és perze nélküük minden nem jöhett volna létre. Külön köszönet Mezeiné Izsalknék a hajnali papucsozás békítőjüként, hogy beszélje utánunk az iskola kapuit, illetve a pakolásról a Darnóz családnak, és Emődi Pinténak!

A szervezők
(Ács Piri, Vályai Mari)

ÜDVÖZLET A DRÁVA MELLŐL

Alullrott, rendszeres olvasója vagyok a Derzsi Harsonának öcsími révén. Tartalmát illetően a legjobbat mondhatom róla. Újabban viszont hiányolom az anyakönyvi híreket, születéseket, halálzásokat.

A karácsony előtti számban volt olyan felhívás, hogy írjanak bels az olvasók. Ezért merésseltem hozzáfogni frászmához. 76 éves, derzsi, kupasori származású (Széchenyi út) állampolgár vagyok. Jelenleg a szólc Tiszától 450 km-re, délre, a gyors folyású Dráva mellett élök.

Hatvan-hetven évvel ezelőtt a Kupasoron, a temető felőli végén, mozgalmas élete volt a fiatalnak. Kapunk előtt volt tavasssal, nyáron a környék gyerekeinek találkozóhelye, játszóhelye a szép zöld gyepen. A lányok kishibát hajtottak ide legelőtől, a fiúk meg csontcsikós lovas fogataikkal végezték fuvarozásukat.

Szezonunkba volt az aratás cséplés. A fuvarosok arattak, fuvaroztak. A cséplést (vegyes gyomnövényből) Schmidt Róbert gépész, saját készítésű (játék) gózgépével, cséplőgépével végezte. Róbert nagyapjának volt saját gózgépe és cséplőgépe, melyivel a falu gazdáinak részére cséplőssel segítette a gabona betakarítását.

Felejthetetlen napok, hetek voltak akkor, amikor évenként a madarak fák napját a Tiszahez kivonulva, az „Allén” tünnepelte iskolánk. A vizparton játszottunk, ebédre meg mindenki megfőzött a maga paprikás krumpliját.

Még számtalan élményt, szépet és jót tudnák elmesélni, a rosszat sem kihagyva, de most nem teszem. Szírtem fahumot, drukkolok sikurcikort, előrehaladásukért. Kívánom, hogy a község lakói jól érzzék magukat Tiszaderzsén!

Én 1972-ben úgy gondoltam, hogy ismét kupasori licszek mindörökök. Voltam is hat évig, de a sors menete sodort otthon. Huszonhét éve élök az Oroszországban. Saját, kényelmes lakásban töltöm nyugdíjas éveimet.

Kisszentmárton, 2006. január 19.

Fekete László

Nagy örömmel olvastam levélét, büsszkeséggel töltött el, hogy a Harsona, az ország másik végébe is eljut, és az ott élő emberek is olvashatják újságunkat. Köszönöm dicsérő sorait, az anyakönyvi hírek szüneteltetése a személyiségi jogok védelme miatt történik, tudniillik az érintettek, hozzájártozók, rokonok beleegyező nyilatkozata nélkül nem közölhetjük ezeket az adatokat.

Kérem Öni, ha ideje megengedi, a továbbiakban is írjon nekünk születésnapjában eltöltött éveiről, a megtörtént érdekesebb eseményekről, iskolai éveiről. Kérem, meséljen, hol volt az elemi iskola, kik voltak az osztálytársai, tanítói, tanárai? Meséljen a nyári szünidőben megtörtént érdekesebb eseményekről, vagy bármiről, ami településünk múltjával kapcsolatos.

A Harsona elkövetkező szímaiban szeretném megríni a derzsi harangok történetét. Ki öntötte, hol, mikor, ki fizette (nincs a falu lakói), hogy került a helyére? Ha ezzel kapcsolatban bármilyen információval rendelkezik, írja meg nekünk.

Még egyszer megköszönöm kedves írását, erőt, egészességet, további nyugodt, békés nyugdíjas éveket kívánok Önnek.

Kendő Tibor

**NŐNAP ALKALMÁBÓL,
EGÉSZSÉGET,
BOLDOGSAGOT,
GONDTALAN ÉLETET
KÍVÁNUNK KÖZSÉGÜNK
HÖLGYEINEK!
ISTEN ÉLTESSE ÖNÖKET
NAGYON SOKÁIG!**

„Köszönet a nőknek. Köszönet neked, aki megúdítél. És neked, aki a feleségem voltál. És neked, te harmadik, tizedik, századik, aki adrál egy mosolyt, gyöngyösséget, egy meleg pillantást, az utcán, elmenőben, vigasztaltál, mikor magányos voltam, elringattál, mikor a halál felétem. Köszönet neked, mert szőke voltál. És neked, mert sebér voltál. És neked, mert kezed szép volt. És neked, mert ostoba és jó voltál. És neked, mert okos és jókedvű voltál. És neked, mert türelmes és nagylelkű voltál. És neked, mert betakartad hajaddal arcomat, mikor megbuktam és rejtőzni akartam a világ elől, s neked, mert tested meleget adott testemnek, mikor fáztam az élet magányában. És neked, mert gyereket szültél nekem. És neked, mert lefogod majd puha ujjakkal a szemem. És neked, mert kenyereset és bort adtál, mikor éhes és szomjas voltam. És neked, mert testedből a gyönyör singázott. És köszönet neked, mert jó voltál, mint az állatok. És neked, mert testednek olyan illata volt, mint földnek az élet elején. Köszönet a nőknek, köszönet.”

(Márai Sándor)

TISZADERZS KÖZSÉG LAPJA
2006. FEBRUÁR

